

4. Ковальчук М.І. Стратегічний аналіз у сільському господарстві: навч. посіб. Київ: КНЕУ, 1997. 224 с.

5. Редченко К.І. Стратегічний аналіз: навч. посіб. Львів: Альтаїр, 2003. 272с.

Козар Уляна
Західноукраїнський національний університет
(науковий керівник: д.е.н., професор,
професор кафедри економіки та економічної теорії ЗУНУ
Длугопольський О.В.)

РОЛЬ СВІТОВОЇ СПІЛЬНОТИ У ДОПОМОЗІ УКРАЇНСЬКИМ МІГРАНТАМ ЧЕРЕЗ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКУ ВІЙНУ 2022

Масштабна російська агресія проти України, яка розпочалася 24.02.2022 р., спровокувала чималу міграційну кризу в Європі. Чотири десятки країн сьогодні допомагають Україні протистояти цьому російському нападу – хтось поставками зброї, хтось антиросійськими санкціями, хтось грошима та прихистком для вимушених мігрантів, хтось висилає російських дипломатів додому. Українські біженці на даний момент проживають у десятках різних країн – від Європи та США до ОАЕ. Близько 7,5 млн українців виїхали за кордон через повномасштабне вторгнення, і лише до 2 млн з них повернулися наразі додому.

Більша частина Європи – на стороні українців, за винятком Угорщини. Франція, Німеччина та Італія до останнього намагалися зберегти свої відносини з РФ, але врешті решт змінили своє ставлення до подій. Всі види допомоги Україні підтримують Велика Британія, Нідерланди, Польща, Швеція, Австралія та США[1].

Розглянемо детально ініціативи окремих країн світу у допомозі українським мігрантам. Так, США 21 квітня 2022 р. оголосили програму допомоги для біженців, яка є виконанням зобов'язання президента Сполучених Штатів Джоозефа Байдена про прийом українців, які тікають від війни. Програма під назвою «Єднання заради України» – найбільша за останні десятиліття програма приватного спонсорства США для біженців, яка надає можливість прийняти до 100 тисяч громадян України у США та близьких членів їхніх сімей. Особливістю програми є те, що на момент подачі заявки українці повинні перебувати за межами Сполучених Штатів. Згідно з програмою, вони можуть приїхати до США і тимчасово залишатися в країні протягом двох років дії програми. Українці, які беруть участь у «Єднання заради України», повинні

мати спонсора в США, який готовий надавати їм фінансову підтримку на час перебування в країні[2].

У Канаді також працює схожа програма для біженців із України «Дозвіл Канади на екстрені подорожі для українців» (CUAET), що дає можливість безкоштовно отримати візу та оформити право на роботу та навчання в країні. Гостьова віза за умовами цієї програми оформлюється строком на три роки. Також до цієї програми, українці, які вимушені шукати тимчасовий притулок у Канаді через війну, можуть отримати одноразову допомогу в розмірі 3000 канадських доларів (близько 2400\$).

За інформацією уряду Канади, станом на червень 2022 р., 296 тисяч українців подали заявки на отримання візи, майже 132 тисячі заявок були підтверджені, кількість українців, які вже прибули до Канади – 43 тисячі з початку 2022 р.[1].

Якщо говорити про Європу, то саме Польща стала країною, яка прийняла одну із найбільших хвиль українських біженців. Велика кількість біженців – жінки та діти. Українці можуть на законних підставах перебувати в Польщі до 18 місяців, а у разі потреби термін перебування буде продовжений. Мігранти можуть працювати в Польщі та мають доступ до державних послуг на загальних підставах. Поляки, які допомагають українським біженцям, отримують фінансову підтримку від держави – близько \$8,7 на день, або близько \$263 на місяць. У польських приймальних пунктах українців забезпечують харчуванням та медичним обслуговуванням [3].

Трохи інша ситуація із Францією. Перші тижні ставлення до українських біженців було лояльне – французи дуже переймалися війною в Україні та активно допомагали біженцям. Однак зараз вони дещо втомилися – почастишали випадки, коли від біженців з України вимагають виселитися чи знайти роботу, що без знання державної мови дуже складно. Серед особистих переживань французів також називають страх ядерного удару від РФ. Водночас молоді французи часто наполягають на своїй «неполітичності». Ставлення до війни відрізняється залежно від регіону, наприклад, на південному заході Франції у великій англійській громаді воно залишається позитивним.

Оскільки у Британії і до війни проживало дуже багато мітингів, то біженців активно інтегрують у місцеві культурні події – фестивалі, концерти, ярмарки, спорт. Українцям допомагають із приїздом, поселенням, роботою, оформленням документів, перекладами, страхівками. Однак ставлення до потреб українських військових зовсім інше – якщо гуманітарну допомогу біженцям британці надають охоче, то організувати збори на потреби ЗСУ (шоломи, бронежилети та інше) не дуже бажають [4].

У Швеції, незважаючи на співчуття українцям, зацікавленість темою війни також наприкінці 2022 р. зменшується. До російської агресії в Україні шведи ставляться дуже негативно, але більше хвилюються про безпеку своєї держави. У новинах все ще багато інформації про війну, але фокус змістився – на тлі вступу Швеції в НАТО шведи відчули загрозу і для себе від РФ. Біженці зазначають, що шведи трохи охололи з допомогою, адже звикли всі проблеми вирішувати самі. Тим не менш, небайдужі місцеві проводять багато заходів на підтримку українців – від читанок у бібліотеках до ярмарку вакансій. Досі залишилися деякі пільги – наприклад, міський транспорт у Стокгольмі все ще безкоштовний для громадян України, але міжміські автобуси – платні. Швеція була не готова до української хвилі біженців, тому допомога від держави надійшла лише через два місяці після приїзду вимушених мігрантів [5].

Уряд Естонії організував власну програму допомоги біженцям, яким надається Elamisluba (місцевий аналог тимчасової посвідки на проживання терміном на 1 рік). Після отримання Elamisluba людина може стати на біржу праці, що дасть їй можливість укласти контракт з сімейним лікарем та отримувати допомогу з безробіття. Окрім цього, Естонія пропонує роботу українцям – роботодавці отримують певні податкові преференції через те, що допомагають біженцям інтегруватися в суспільство. Біженцям надається безкоштовний проїзд у громадському транспорті в межах міста, де вони реєструються, курси естонської мови від Тартуського університету, а дітей можна віддати до місцевої школи.

Німеччина, яка вже прийняла близько 725000 біженців, має брак соціального і доступного житла у великих містах. Деякі громади готуються зводити велику кількість модульних будівель для біженців на зразок тих, які збирали у 2021 р. на заході країни, щоб розмістити людей, які втратили дім після масштабних повеней. У Центрі прийняття біженців в Тегелі, наприклад, людей розподіляють на різні федеральні землі. Тоді особа вже там зможе зареєструватися й подати заявку на отримання соціальних послуг.

У Туреччині спочатку дуже сильно відгукувалися на запити українських біженців, збирали гуманітарну допомогу та щодня влаштовували мітинги у Стамбулі. Однак вже у червні 2022 р. українці почали масово повертатися до України, адже у Туреччині держава не надає соціальну підтримку – біженцям допомагали самі жителі країни. Цікаво, що на відміну від європейців, замість запитів на гуманітарну допомогу, турки більше відгукуються на різні грошові збори для захисту мігрантів [3].

Підводячи підсумок, зазначимо, що ризики для України втратити частину громадян внаслідок вимушеної міграції великі. Причому ці втрати відбуваються переважно через економічно активних, освічених та молодих громадян. Часто

країни призначення, зацікавлені в поповненні своїх людських ресурсів, активно створюють усі умови для того, щоб певні категорії переселенців залишилися назавжди. І чим довше триває війна, тим важче повертати громадян в Україну. Можливості ж нашої держави щодо захисту інтересів громадян за кордоном обмежені. Разом із тим, масова присутність громадян України в інших державах вимагає, щоб під час дипломатичних контактів з такими державами порушувалися питання не лише про надання військової та економічної допомоги, а й про соціальне становище українських біженців [5]. Інформаційна підтримка та юридичні консультації також є вкрай важливими для захисту прав біженців.

Використані джерела:

1. Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень. 2022. Українські біженці війни за кордоном. URL: <https://niss.gov.ua/news>.
2. Голос Америки. В яких країнах українці шукають притулок від війни? 2022. URL: <https://ukrainian.voanews.com>
3. Офіційний сайт Єврокомісії. 2022. Інформація для людей, які рятуються від війни. URL: <https://eu-solidarity-ukraine.ec.europa.eu>
4. Волинські новини. 2022. Як живуть українські біженці в країнах ЄС. URL: <https://www.volynnews.com>
5. Сайт офіційного представництва МОМ в Україні. URL: <https://ukraine.iom.int/uk>

Конюх Вікторія
Західноукраїнський національний університет
(науковий керівник: к.е.н., доцент,
доцент кафедри економіки та економічної теорії ЗУНУ
Лотиш О. Я.)

ВИКЛИКИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОЛІЙНОЇ ГАЛУЗІ В УКРАЇНІ

Ринок олії в Україні представлений потужними виробниками, яким належить близько 70 заводів із переробки соняшнику, базова потужність яких 1753,8 тис. т/міс (58 тис. т/добу). Україна займає перші місця у світі за її виробництвом та експортом із 2005 р.: країна лідирує на світовому ринку соняшникової олії – 32,1% у світовому виробництві та 56,1% у світовому експорті. Українська рослинна олія та готові рослинні жири продаються на 155 зарубіжних ринках: 93% загального обсягу експорту олії постачають у чотири основні регіони: Європу, Південно-Східну Азію, Азію та Близький Схід; 4%